

κων.) 'Εκείνη οὔτε μιλιὰ οὔτε μουρμουκιά, παρὰ ὅλο ἓνα ξύλη δαυλοῦ, κ' ἔτσι τὴ βγάλανε οὐλοὶ 'ς τὸ παλάτι καὶ τὴ λέγανε ξύλη (ἐκ παραμυθ.) Πελοπν. (Μανιάκ.) Εἶχε κι αὐτὴ κόψη γιὰ παντρειά, κι ὄχι γαμπρό, μὰ μήτε δαυλό, πὺν λέει ὁ λόγος, δὲ μπόρεσε νὰ τῆς βρῇ Α. 'Εφταλ., Μαζώχτρ., 46. || Φρ. Σὰ δαυλὸς εἶναι (εἶναι μαῦρος ὡς ὁ δαυλός) Κύθν. 'Επόμε'νε σὰ δαυλὸς μονάχος (ὑπελείφθη μόνος, ἀποθανόντων τῶν οἰκείων του) Τῆν. (Κώμ.) Δαυλὸς 'ς τὸν κόλο του, καὶ νὰ 'ν' καὶ πυρωμένος! (ὑβριστικ.) Κρήτ. Νὰ σὲ δῶ ζαυλὸν καμ-μένον! (ἀρά) Κυπρ. || Παροιμ. φρ. 'Εγίνηκε δαυλός! (ἐμεθύσθη κατὰ κόρον) Κύτ. Συνών. φρ. βλ. εἰς λ. δ α υ λ ῖ 1. || Παροιμ. Τὸν γέριβι μὲ τοῦ φανάρ' κι τὸν ἡῦρι μὲ τοῦ δαυλοῦ (ἐπὶ ἀνελπίστων) "Ιμβρ. Πβ. τὴν παροιμ. φρ. 'Σ' τὸν οὐρανὸ σὲ γύρευε καὶ 'ς τὴ γῆ σὲ βρῇ κα! || Γνωμ. 'Ο γαμπρὸς εἶναι δαυλός (ὅπως εἶναι δύσκολον νὰ πιάσῃ κάνεις ἀνημμένον, διότι θὰ καῇ, ἢ ἐσβεσμένον, διότι θ' ἀμαυρώσῃ τὰς χεῖρας του, δαυλόν, οὕτως εἶναι δύσκολον καὶ τὸ συμπεριφέρεσθαι πρὸς τὸν γαμπρόν) Αἴγιν. || "Ἀσμ.

'Ανεκουφῶ τὸ πάπλωμα νὰ τσοιμηθῶ 'ποκάτω
τσαὶ βλέπω μαῦρο κούτσουρο, γαυλό περικαμ-μένο
Κάρπ.

'Εσκυφα νὰ πάρ' ἀβγὸ σὰν καλονοικοκύρης,
μαῦρο δαυλό σήκωσε, μιὰ 'ς τίς πλάτες μ' ἔδωσε
Βιθυν.

Τ' ἄκουσε καὶ μινιὰ γριά, | ἔβραζε δυὸ λογιῶ φαγιά.
Προποδίν' τὴ δυροστιά, | φάτε, δαῦλοι, τὸ ζουμι
κ' ἔσεῖς, πάπιες, τὸ φασούλι, | ἐγὼ θὰ πὰ 'νὰ πανδρευτῶ
(προποδίν' = ἀναποδογυρίζει) Θράκ. (Σκοπ.)

'Ανὲ βοθάνω καὶ χρωστῶ, | χρωστοῦσι μου καὶ μένα,
δαυλό 'ς τὸ γόλο δῶν αὐτεινῶ, | δαυλό 'ς τὸ γόλο μου
καὶ μένα

(σκωπτ.) Κρήτ. ('Αμάρ.) β) Μεταφ., ὁ φίλερις, ὁ σκανδαλωδὴς ἐνεργῶν Θῆρ.: Μωρέ, εἶσαι ἓνας δαυλός, πὺν δὲν ἔχει ταίρι σου! Συνών. δ ε ἰ β ο λ ο ς, π ε ι ρ α σ μ ὁ ς, σ α τ α ν ἄ ς, σ κ ἄ ν δ α λ ο, φ ω τ ῖ ἄ. 2) Τεμάχιον ξύλου ἐπίμηκες κατὰλληλον πρὸς καῦσιν, καυσόξυλον 'Ικαρ. Κρήτ. (Βιάνν. Ζερβιαν. Σητ. κ.ά.) Νάξ. ('Απύρανθ.) Πάρ. (Λεῦκ.) Σίκιν. Σίφν. Τσακων. (Μέλαν. κ.ά.) Χίος — Λεξ. Δημητρ.: Βάλε ἓνα δαυλό'ς τὴ φωτιά Χίος. Δυὸ δαυλοῦς, καημένε, ἔφερες; Δὲ μπόρεσες νὰ φέρῃς παραπάνω; 'Ικαρ. "Ηκουσε τὴ λεμονιά, ἐκουβάλλησε ὁ δοῦλος τσι δαυλοῦς Βιάνν. Νὰ χιονίσῃ θέλει κ' εἶδα θὰ 'ενοῦμε, βοῦ δὲν ἔχομε δαυλό ξύλο 'Απύρανθ. Φέρε μου ἓνα δαυλό γιὰ τὴν παρουσιὰ Σίκιν. Φέρε δὴ δαβελοὶ γιὰ τὰν ἰκάρα (φέρε δύο δαυλοῦς γιὰ τὴ φωτιά) Τσακων. Θὰ δι κιάσουν μὲ γκάνα δαβελὲ (θὰ σὲ πιάσω μὲ κανένα ξύλο) αὐτόθ. Κόψ' ἁμπόσοι δαβελοὶ Μέλαν. β) Μεταφ., ἐπὶ ἀνθρώπου ὑψηλοῦ καὶ ἀδύνατου Πάρ. (Λεῦκ.): Αὐτὸς εἶναι δαυλός. Πωά, αὐτὴ ἡ δαυλίνα; γ) Μεταφ., ἐπὶ μελῶν τοῦ σώματος πρὸς δῆλωσιν ἀπολύτου ἀκινήσιας Σίφν.: Καὶ τὰ δύο (ἐνν. χέρια) δαυλοὶ εἶναι! "Οπου κάτω, 'πομένω δαυλός! (ἀκίνητος ἐπὶ μακρόν). δ) Μεταφ., εὐήθης, ἀνόητος, μωρὸς Θῆρ. Κύθν. Σίφν. Σῦρ.: Φρ. Αὐτὸς εἶναι δαυλός ἀπερίκαυτος Σίφν. Αὐτὸς εἶναι δαυλός περικαμμένος Κύθν. Σῦρ. Συνών. δ α υ λ ῖ 5, κ ο ὕ τ σ ο υ ρ ο, τ ο ὕ β λ ο. 3) Τὸ διὰ δαυλοῦ ξύλισμα, τὸ ξυλοκόπημα Τσακων. (Μέλαν. Πραστ. Τυρ. Καστάν.): Δαβελὲ π' ἔσ' θεόν, νὰ 'ρᾶρε ἐκμοῦ! (ξύλοκόπημα πὺν θέλεις, νὰ ἰδῇς ἐσὺ!) Θὰ ντὶ δοῦ γκάνα νταβελὲ, νὰ μάθαιρε Τυρ. Συνών. φρ. Ξύλο πὺν σοῦ λείπει. Βλ. καὶ εἰς λ. μ α τ σ ο ὕ κ ι, ρ α β δ ῖ, σ τ ε λ ῖ. 4) Τὸ μονόκαννον ὄπλον Εὐβ. (Κάρυστ.): Φέρε τὸ δαυλό νὰ σκοτώσω

κοτσύφια. 5) 'Η νόσος τῶν σιτηρῶν ἀνθραξ πολλαχ.: 'Ο δαυλὸς δαυλιάζει τὸ σιτάρι Σχινούσ. 'Ο δαυλὸς τοῦ κεχριοῦ Ρόδ. Αὐτὸ τοῦ σ'τάρ' ἔχ' δαυλό Θεσσ. ('Αετόλοφ.) Πάει τοῦ σ'τάρ' μας, τοῦ χάλασ' ἡ δαυλὸς Μακεδ. (Βρία). 'Η δαυλὸς πιάνει ἀπ' τοῦ σπόρου, ἅμα δὲν εἶναι καλὸς Μακεδ. (Δασοχώρ.) Αὐτὸ τοῦ σ'τάρ' εἶναι μαῦρον ἀπ' τοῦ δαυλοῦ Μακεδ. (Νάουσ.) Φέτον τὰ 'χασάμι νίπ τὰ στάρια, ἔπιασαν ὅλα δαυλό Μακεδ. (Γήλοφ.) Οὐ δαυλὸς 'ς τοῦ καλαμπού' εἶναι ἓνα μαύρισμα σὰν μανιτάρ' πάνου 'ς τὴ ρόκα του Μακεδ. (Νάουσ.) Κουφιᾶζ' τοῦ σπειροῦ τοῦ σ'ταριῦ κι γένιτι μαῦρον, μόλις τοῦ ζουπᾶς, ἔτσι εἶναι μαῦρον μέσα, εἶναι χαλασμέ-νου ἀπ' τοῦ δαυλοῦ Θεσσ. (Σκήτ.) Εἶνι μαῦρον τοῦ φουμι μας, γιὰ τὸ σ'τάρ' μας εἶχι πάθ' ἀπὸν δαυλό 'Ηπ. (Κουκούλ.) Τὰ τσόκαλα τοῦ σπόρου δὲν δὰ καίμι, γιὰ νὰ μὴν κάθ' τοῦ καλαβόχ' δαυλό 'Ηπ. (Κόνιτσ.) Συνών. βλ. εἰς λ. δ α υ λ ῖ τ η ς 1. β) 'Ο ἐξ ἀνθρακος προσβληθεὶς σῖτος Κρήτ. (Σητ.) Σκυρ. κ.ά.: Νὰ καθαρίσετε τὸ σ'τάρ' καὶ νὰ τοῦ βγάnete καὶ τσι δαυλοῦς Σητ. "Ελα νὰ παστρέψωμε τὸ σ'τάρ', πὺν εἶναι γεμάτο δαυλὲ Σκυρ. Συνών. βλ. εἰς λ. δ α υ λ ῖ τ η ς 2.

'Η λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Δαυλὸς ὡς παρωνύμ. Θῆρ. (Οἶα), ὑπὸ τὸν αὐτὸν δὲ τύπ. καὶ ὡς τοπων. Κύπρ.

δαυλοστάτης ὁ, "Ηπ. (Μέγα Περιστ. κ.ά.) Ν. 'Εστ. 18 (1935), 847 δαυλοστάτης "Ηπ.

'Εκ τοῦ οὐσ. δ α υ λ ὁ ς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -σ τ ἄ τ η ς. Πβ. ἀ ν ε μ ο σ τ ἄ τ η ς, λ α γ υ ν ο σ τ ἄ τ η ς, λ υ χ ν ο σ τ ἄ τ η ς, σ τ α μ ν ο σ τ ἄ τ η ς, φ α ν ο σ τ ἄ τ η ς).

Σιδηρᾶ ράβδος τιθεμένη εἰς τὴν ἄκραν τῆς ἐστίας, ἐπὶ τῆς ὁποίας τοποθετοῦνται τὰ πρὸς καῦσιν ξύλα, οἱ δ α υ λ ο ῖ, ἐνθ' ἄν.: Τὰ λίγα σιδεροσύνεργα, πὺν εἶχαν ἀνάγκη, π.χ. πυροστιές, τσιμπίδες... δαυλοστάτες Ν. 'Εστ., ἐνθ' ἄν.

δαυλουδάκι τό, Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) Λεξ. Βάιγ. Μπριγκ.

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. δ α υ λ ο ὕ δ ι. 'Η λ. καὶ εἰς Σομ.

Δ α υ λ ο ὕ δ ι, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: Ρίξε δυὸ δαυλουδάκια 'ς τὴ φωτιά, γιὰτ' εἶναι ἀνήψηστο ἀκόμα τὸ φατ' Κίσ.

δαυλούδι τό, Κρήτ. (Κίσ. κ.ά.) δαυλοῦδ' Μακεδ. (Χαλκιδ. κ.ά.) δαυλοῦγι Εὐβ. ('Ανδρων. Κλημ. Κουρ. κ.ά.) ζαυλούδιν Κύπρ.

'Υποκορ. τοῦ οὐσ. δ α υ λ ὁ ς διὰ τῆς καταλ. -ο ὕ δ ι. 'Ο τύπ. ζ α υ λ ο ὕ δ ι ν ἐκ τοῦ ζ α υ λ ὁ ς, διὰ τὸ ὅπ. βλ. δ α υ λ ὁ ς. Διὰ τὸν τύπ. δ α υ λ ο ὕ γ ι βλ. Σ. Καρατζ., 'Υποκορ. Κύμ., 59.

Μικρὸς δαυλὸς ἐνθ' ἄν.: Μάζωξε δυὸ τρία δαυλούδια ἀκόμα νὰ μαγερέψωμε κι αἰῶριο Κίσ. Σύμβανε μὲ δυὸ δαυλούδια τὴ φωτιά αὐτόθ.

δαυλώνω Στερελλ. (Παρνασσ.) δαυλῶνον Μακεδ. (Δεσκάτ.)

'Εκ τοῦ οὐσ. δ α υ λ ὁ ς.

1) Μετβ., ρίπτω εἰς τὴν πυρὰν δαυλοῦς, συδαυλίζω, ἀναζωπυρῶ τὴν πυρὰν Στερελλ. (Παρνασσ.): Δαυλώνω τὸ φουῖρο. 2) 'Αμτβ., προσβάλλομαι ὑπὸ δ α υ λ ο ὕ, τῆς γνωστῆς ἀσθενείας τῶν σιτηρῶν (διὰ τὴν ὅπ. βλ. λ. δ α υ λ ὁ ς 5) Μακεδ. (Δεσκάτ.): Τὰ σ'τάρ'ια φέτον δαυλί-σαν ὅλα, δὲν παίρουνι φουμί.

